

Berättelser om ungdomsgång i förorten

Genus, makt, moral

Susanne Liljeholm Hansson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR SOCIALT ARBETE

Skriftserien 2014:2
Institutionen för socialt arbete
Göteborgs universitet

©Susanne Liljeholm Hansson
Tryck: Ineko AB, Göteborg 2014
ISBN 978-91-86796-93-8
ISSN 1401-5781

Abstract

Title: Narratives about youth gangs in the disadvantaged suburban neighbourhood.
Gender, power, morality

Author: Susanne Liljeholm Hansson

Key words: Youth gangs, criminality, disadvantaged neighbourhood, codes of conduct, social constructionism, narrative analysis, interpretive repertoire, categorization, social exclusion, relative deprivation, moral differentiation, gender, positioning, hegemonic masculinity, protest masculinity, power relations

Distribution: University of Gothenburg, Department of Social Work, Box 720, S-405 30
Göteborg

ISBN: 978-91-86796-93-8

ISSN: 1401-5781

E-publishing: <http://hdl.handle.net/2077/37234>

This thesis concerns local actors' understandings of gangs and crime among adolescents in socio-economically disadvantaged neighbourhoods in Gothenburg, Sweden. The general aim is to investigate different interpretations of local realities and to study in which ways they are used, communicated and negotiated in a local context. The study has been conducted in neighbourhoods, which occasionally have been depicted as especially challenged with crime and hostile confrontations between local youth and legal authorities. The empirical material comprises field notes from observations and recorded and transcribed individual or group interviews with professionals (e.g. police officers, social workers, and youth centre staff) and adult as well as youth residents. From a general social constructionist perspective, this empirical material is subjected to a narrative analysis. Interpretative work and meaning making concerning human categorizations and balance of power between groups are fundamental analytical themes, and theoretical concepts such as social exclusion, relative deprivation and moral differentiation are used to analyse the data. Another main analytical theme is gender. In this respect, narrative formulas for constructing femininity, hegemonic masculinity, homosociality and protest masculinity are central concepts.

The examined narratives are to a large extent focused on problematic events and situations, in most cases with a group of teenage boys – “the gang in the local square” – placed in the centre of the story. These boys are blamed for a number of problematic behaviours such as misconduct, crime and riots. Other characters in the stories are the decent tenants and representatives for authorities, especially the police. Roles as victim, perpetrator – and perhaps rescuer and accomplice – are placed differently by the narrators. Teenage girls are in the research participants' stories often assigned rather inconspicuous and stereotypical roles. One chapter in the thesis addresses how the girls are portrayed in these stories and are positioned in relation to the boys as girlfriends, cheerleaders, nurturing mothers, saving angels, sisters and so on. In the interviews many participants tell about rules of conduct, which gang members (the Gang Code), and sometimes also inhabitants in general (the Street Code) have to follow. The analysis reveals that the “telling of the codes” is used in different ways, for example for self presentations, masculinity construction and in account production.

In the thesis three main interpretive repertoires are identified – *the normality oriented*, which is based on a notion that youth crime can be explained by negative background factors (in the family, peers, individual development or neighbourhood deficiencies) manifested as deviations, *the justice-oriented* one, where youth crime is regarded as socially excluded groups' external response to unfair treatment and unequal living conditions, and *the goal-oriented* repertoire, which focuses on the enticements, incentives and motives of criminality and on the profits of crime in terms of better economy, popularity, thrill and amusement. Depending on the interpretive repertoire, the situation and its problems linked can be defined in different ways, which alters the meaning of the story. By arranging the characters of their stories in different role sets, connecting them to certain meta-narratives and making factual claims about “how things really are”, the narrators express morality and try to make their own interpretations credible and accurate. The dissertation single out the importance of, in situations like this, putting oneself in a reflexive and listening position and of exposing one's personal and taken-for-granted interpretations to scrutiny and criticism from other perspectives.

Tack!

Kära avhandling, jaha, då var du nästan klar. Du som har varit min vän, hobby, inspirationskälla och dåliga samvete sedan 2008, då jag påbörjade forskarutbildningen. Och nu skall vi snart skiljas åt. Känns skönt och spännande, men också vemodigt.

Men även om det är jag och avhandlingen som stått varandra närmast under den här tiden, är det många människor som på ett eller annat sätt har funnits med i detta arbete. Först och främst vill jag tacka alla er som ställt upp på intervjuer och under fältbesök och som generöst delat med er av era livsberättelser, tankar och funderingar. Ni *är* innehållet, utan era berättelser hade det inte funnits någon avhandling att skriva. Stort tack!

De personer som betytt allra mest för skrivprocessen är mina handledare Ingrid Sahlin och Björn Andersson. Ni har funnits vid min sida i upp- och nedgångar och fått mig att tänka på nya sätt när jag känt mig vilsen i den teoretiska djungeln. Ni är båda underbara pedagoger, inspirerande forskare och fantastiska skribenter! Ingrid, ditt engagemang, din klurighet och känsla för detaljer är helt enkelt omöjlig att överträffa. Björn, du har talangen att lyfta blicken och klarsynt summera ”det viktigaste”, även ur den virrigaste av texter. Du har också en sällsynt förmåga att tillföra nya infallsvinklar och peka på möjliga vägar framåt när det behövs som mest. Att ni dessutom är alldeles fantastiskt sköna, varma och omtänksamma personer gör er till ett oslagbart team. Tillsammans har ni gjort våra handledningstillfällen till kreativa mysträffar att längta efter! Ni är helt enkelt enastående! Tack!

Jag har också fått mycket stöd och uppmuntran från mina kollegor på institutionen för socialt arbete under denna tid. Jag vill därför tacka opponenter och deltagare vid de seminarier där min avhandling har diskuterats. Inte minst vill jag tacka Tobias Davidsson och Anders Törnquist som opponerade vid mitt mellanseminarium – en tidpunkt då jag befann mig vid ett teoretiskt vägskäl. Era kloka kommentarer hjälpte mig att navigera och fick mig att bestämma färdriktning. Ett alldeles speciellt tack vill jag rikta till Tove Pettersson vid Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet, som var opponert vid mitt slutseminarium. Din skarpsinniga kritik och dina kreativa råd skänkte stor inspiration till skrivandet. Du fick mig att tänka till kring metodfrågor och dina synpunkter och råd kring teori och analys har varit ovärderliga. Ett riktigt stort tack vill jag också ge Anette Skårner och Jari Kuosmanen som ingick i min läsgrupp. Era noggranna läsningar, initierade kommentarer och er positiva stöttning peppade och fick mig att orka den sista biten.

Innan min doktorandtid tänkte jag mig avhandlingsskrivande som en ganska ensam sysselsättning. Och precis så blev det. Ibland. Förutom att jag haft turen att få bra handledare, har jag nämligen också haft den stora lyckan att hamna på en trevlig arbetsplats, institutionen för socialt arbete i Göteborg. Först och främst

tänker jag på dig Frida Petersson, du är bara bäst! Din energi, humor och initiativkraft förgyller inte bara vardagen, du har också dragit med mig på resor och konferenser över halva världen – Helsingfors, Kassel, Buenos Aires, Brighton och Lund. Oförglömliga är även skrivarsessionerna i Tämta och i ett januarimörkt Gdansk. I den mest guldkantande minnesboxen finns även raden av väl genomförda ”ölfikor” där vi skrattat hejdlöst, har tänkt stora och små tankar och har reflekterat över det mesta. Du är min storalillasyster!

Vänskap betyder allt! Och att få rejäl påfyllning av denna vara är en stor förmån. Inger Kjellberg, Annelie de Cabo Y Moreda och Birgitta Jansson, ni har gett mig detta. Inger, du är Styrkan och Värmen; Annelie, du är Humorn och Självdistansen; Birgitta, du är Klokheten och Busigheten! Utan er hade doktorandtiden varit betydligt tråkigare. Tack för alla roliga stunder och djuplodande samtal. Ser med tillförsikt fram emot att samla fler sådana minnen, och att gå in i lärarrollen tillsammans med er!

Under doktorandtiden har jag deltagit i olika nätverk som kommit att betyda mycket för avhandlingsarbetet. Exkluderingsnätverket vid min hemmainstitution och DANASWAC (Discourse and Narrative Approaches to Social Work and Counselling) har utgjort viktiga arenor för att diskutera frågor om etik, teori och analysmetod. Våren 2014 hade jag förmånen att få besöka Nelson Mandela Metropolitan University, Port Elizabeth, inom ramen för Global University. Att få en inblick i det sydafrikanska sociala arbetet gav nya och viktiga perspektiv i ett sent skede av avhandlingsarbetet. Ett postumt tack till Maren Bak som möjliggjorde denna resa. Vi lärde känna varandra först i slutet av min doktorandtid och vår vänskap blev tyvärr alltför för kort.

Många kollegor har bidragit med praktiskt hjälp under de här åren. Ett särskilt tack till Ingegerd Franzon och Pirjo Ledesund för administrativt stöd och omtanke! Tack Janne Svensson för hjälp med datorkrångel. Övergången från doktorand till lärare är en stressfylld tid, jag vill därför rikta ett stort tack till Gerd Gustafsson och Helena Johansson. Ert inlyssnande sätt och praktiska hjälp har varit ett stort stöd i denna omställningsprocess. Tack även till Torbjörn Forkby som uppmuntrade mig att söka in på forskarutbildningen. Jag har inte ångrat mitt beslut en dag.

Birgitta Stangertz kom in som en räddande ängel precis i rätt stund. Din hjälp med korrekturläsning och sättning av texten har varit helt ovärderlig! I avhandlingsarbetets slutspurt lärde jag även känna Anna Ganslandt, vars fina omslagsbild förgyller avhandlingen. Din konstnärliga blick och entusiasm har betytt mycket för mig! Many thanks also to Jenena and Bernt Hansson, for washing away ”swenglish” in summary and abstract.

Avhandlingsskrivandet har under långa perioder inneburit att jag stängt av övriga världen. Bra för avhandlingen. Dåligt för det sociala livet. Tack alla fina vänner för att ni stått ut med mig under den här tiden!

Sist men inte minst vill jag tacka min familj – Jonas och David. Att leva med en doktorand kan inte vara lätt. Inte bara har ni stått ut med mitt eviga prat om av-

handlingen, ni har underlättat vardagen på alla upptänkliga sätt. Tack för sena kvällar med hämtmat, tv-serier och samtal kring allt från hegemonisk maskulinitet till kommateringsregler! Ert stöd, värme och kärlek betyder allt. Ni är mitt team. Tack för att ni finns!

Göteborg den 23 oktober 2014
Susanne Liljeholm Hansson

